

เงินหลงเก็บไว้ในรถ หายต้องรับผิดชอบหรือไม่

บทนำ

เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นข้าราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคหรือส่วนท้องถิ่น บางท่านหลักไม่พันที่จะต้องเป็นเจ้าของโครงการฝึกอบรมหรือเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมไม่หน้าที่ใด ก็หน้าที่หนึ่ง ถ้าบางท่านได้รับหน้าที่ในการเบิกเงิน ดูแลรักษาเงิน ถ้าหากเงินนั้นหายคงเป็นเรื่องที่ไม่ดีแน่ ดังนั้นเราจะมีวิธีการเก็บรักษาเงินอย่างไร ที่ระบียบ กฎหมายมองว่าเราได้ทำหน้าที่ในการเก็บรักษาเงินอย่างเหมาะสมแล้ว

หลักการและเหตุผล

การเก็บรักษาเงินของทางราชการ ย่อมเป็นเรื่องที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่มีผู้ใดอยากที่จะรับผิดชอบแทบทั้งสิ้น แต่ถ้าไม่มีการเบิกเงินของทางราชการออกมา การทำงานทุกอย่างก็ไม่สามารถที่จะดำเนินการต่อไปได้ เช่น การจัดโครงการฝึกอบรม ย่อมต้องมีค่าใช้จ่ายต่างๆเกิดขึ้น อาทิ การซื้ออุปกรณ์ในการฝึกอบรม ค่าจัดเตรียมสถานที่ อาหารว่าง เครื่องดื่ม เป็นต้น ผู้รับชอบโครงการ ย่อมต้องเบิกเงินของทางราชการออกมาอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ฉะนั้นเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะเก็บรักษาเงินอย่างไร จึงจะถือว่าได้ใช้ความระมัดระวังอย่างเหมาะสมแล้ว

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการหรือผู้มีหน้าที่เก็บรักษาเงินของทางราชการ ได้มีวิธีการเก็บรักษาเงินของทางราชการอย่างเหมาะสม ลดความไม่สบายใจของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบนั้นลง

เนื้อเรื่องบทความ

นายที (ผู้ฟ้องคดี) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฝึกอบรม ได้เดินทางไปเบิกเงินจากธนาคารเพื่อมาเป็นค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม โดยมีนายพัน เป็นผู้ขั้บรถยนต์ ระหว่างเดินทางกลับ นายทีและนายพัน ได้แวะทานอาหารกลางวันและได้นำเงินที่เบิกมาเก็บไว้ในกระเป๋าเอกสารวางไว้ในรถยนต์ ลีอศประตุรถยนต์ จากนั้นได้ลงไปทานอาหารกลางวัน ซึ่งรถยนต์ที่จอดอยู่นั้น อยู่ในระยะที่สามารถมองเห็น ๒๐ - ๒๕ เมตร ต่อมารถยนต์คันดังกล่าวได้ถูกจี้ดแ่งและเงินที่เบิกมาได้หายไป หน่วยงานต้นสังกัด (ผู้ถูกฟ้องคดี) จึงมีคำสั่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดและรายงานผลให้กระทรวงการคลัง จากนั้นกระทรวงการคลังโดยกรมบัญชีกลางพิจารณาแล้วมีความเห็นว่าความเสียหายเกิดจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

นายที (ผู้ฟ้องคดี) จึงอุทธรณ์คำสั่ง ผลการพิจารณาอุทธรณ์ พิจารณาแล้วไม่มีเหตุผลที่จะเพิกถอนคำสั่ง โดยให้เหตุผลว่าควรนำเงินเข้าบัญชี หรือซื้อตราฟหรือตั๋วแลกเงิน จะปลอดภัยกว่า

ศาลปกครองสูงสุดโดยที่ประชุมใหญ่วินิจฉัยว่า คดีนี้เมื่อข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีเจตนาที่จะทำให้เงินสูญหาย จึงไม่เป็นการกระทำด้วยความจงใจและการที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเก็บเงินไว้ในกระเป๋าเอกสาร ซึ่งบุคคลภายนอกไม่สามารถรู้ได้ว่าภายในกระเป๋าเอกสารได้เก็บเงินเอาไว้และเมื่อลงไปทานอาหารกลางวัน ได้เก็บกระเป๋าเอาไว้ในรถยนต์ลืออศประตุรถแล้ว เป็นการแสดงให้เห็นว่าได้ใช้ความระมัดระวังในการเก็บรักษาเงินตามสมควรแล้วและแม้จะมีข้อพิจารณาว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองอาจเพิ่มความระมัดระวังให้มากขึ้นกว่านี้ได้ เช่น อาจนำกระเป๋าใส่เงินติดตัวไปด้วยหรือให้ใครคนใดคนหนึ่งนั่งเฝ้าเอาไว้ แต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะเป็นความประมาทเลินเล่อ ก็ทำให้เป็นความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงไม่เพราะพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองแสดงให้เห็นว่าได้ใช้ความระมัดระวังแล้ว มิใช่ไม่ใช้ความระมัดระวังเสียเลย

ส่วนวิธีการโอนเงินเข้าบัญชีธนาคาร หรือซื้อตราฟหรือตั๋วแลกเงิน แล้วไปเบิกเงินสด ณ ธนาคาร ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าปลอดภัยกว่าการถือเงินสดนั้น แม้จะมีความรัดกุมมากกว่าและมีความเสี่ยง

/น้อย...

น้อยกว่าวิธีการถือเงินสด แต่ระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องไม่ได้กำหนดวิธีการไว้เป็นการเฉพาะ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงสามารถเลือกวิธีการที่เหมาะสมในการเก็บรักษาเงินและนำเงินกลับสำนักงานตามที่เห็นสมควรได้ นอกจากนี้วิธีการดังกล่าวยังไม่สามารถรับประกันว่าเงินจะไม่ถูกขโมย เงินยังอาจถูกขโมยได้ ดังนั้นไม่ว่าจะใช้วิธีการใดก็ยังคงมีความเสี่ยงที่เงินจะถูกขโมยได้ การพิจารณาจึงต้องพิจารณาพฤติการณ์ในการเก็บรักษาเงินว่าได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรหรือไม่มากกว่าการพิจารณาวิธีการในการเก็บรักษาเงินและนำเงินกลับ เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรในการเก็บรักษาเงินแล้ว แม้วิธีการที่ใช้จะมีความปลอดภัยน้อยกว่าวิธีการที่ผู้ถูกฟ้องคดีอ้าง ก็ไม่ถือว่าเป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

สรุป

ศาลปกครองสูงสุดได้อธิบายเพิ่มเติมว่าการกระทำที่จะถือว่าเป็นความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หมายถึง การกระทำโดยมิได้เจตนาแต่เป็นการกระทำซึ่งบุคคลพึงคาดหมายได้ว่าอาจก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นและหากได้ใช้ความระมัดระวังแม้เพียงเล็กน้อยก็อาจป้องกันมิให้เกิดความเสียหายได้ แต่กลับมิได้ใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นเลย อีกทั้งคำพิพากษานี้ยังเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับเจ้าหน้าที่การเงินหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบอำนาจให้มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการเงินว่า แม้กฎหมายหรือระเบียบของทางราชการจะไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์หรือวิธีการเกี่ยวกับการเก็บรักษาเงินกรณีดังกล่าวไว้เป็นการเฉพาะ การปฏิบัติหน้าที่ก็ต้องใช้ความระมัดระวังอย่างมากเพื่อมิให้เกิดความเสียหายกับทางราชการ คดีนี้แม้พฤติการณ์ของเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้รับเงินรวมถึงดูแลรักษาเงินจะไม่ถือเป็นกรกระทำประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง แต่ก็ทำให้ทางราชการได้รับความเสียหาย ประกอบกับศาลปกครองสูงสุดได้มีข้อสังเกตเกี่ยวกับวิธีการดูแลรักษาเงิน เช่น กรณีที่มีระเบียบกฎหมายกำหนดวิธีการรับเงิน ดูแลเก็บรักษาเงินหรือวิธีการเพื่อเพิ่มความระมัดระวัง หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐก็สมควรที่จะต้องใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติราชการ

หมายเหตุ อ้างอิงคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๙๒๑/๒๕๕๘

จัดทำโดย ฝ่ายวินัยและส่งเสริมคุณธรรม
กองการเจ้าหน้าที่
องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์
ผู้เรียบเรียง นายจิรัฏฐ์ รอบรัตน์ นิติกรปฏิบัติการ